

49921931: สาขาวิชา: การจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม; กจ.ม. (การจัดการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา / เครือข่ายวิสาหกิจ / การท่องเที่ยว / ผู้ประกอบการ / วิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม / ร้านอาหาร

กฤตติยา สัตย์พานิช: แนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวของ
ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประเภทร้านอาหาร ในเขตเมืองพัทยา
จังหวัดชลบุรี (AN EMERGING OF TOURISM CLUSTER DEVELOPMENT OF SMALL AND
MEDIUM RESTAURANT ENTERPRISES IN PATTAYA CITY, CHON BURI PROVINCE)
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, D.B.A., 315 หน้า. ปี พ.ศ. 2552.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจด้านเครือข่ายวิสาหกิจการ
ท่องเที่ยวและความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
ประเภทร้านอาหาร ในเขตเมืองพัทยา ที่ส่งผลต่อปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการประกอบธุรกิจ และความสนใจ
ในการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจ ประเมินศักยภาพในการรวมกลุ่มเครือข่ายเพื่อกำหนดแนวทางการ
พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
ประเภทร้านอาหาร ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานแบบ
เชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของ หุ่นส่วน เครือญาติ หรือผู้จัดการ
ธุรกิจร้านอาหาร ในเขตเมืองพัทยา โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวกและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
แบบสอบถาม จำนวน 86 ตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิงที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก และเลือกตัวอย่างแบบกึ่งอนันต์
จำนวน 7 ตัวอย่างสำหรับให้ข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึก ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การวิเคราะห์
เนื้อหา โดยอาศัยตัวแบบจำลองความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทาง
ธุรกิจ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นร้านอาหารที่มีเมนูหลักเป็นอาหารต่างประเทศ เจ้าของคนเดียว
ดำเนินงานมากกว่า 9 ปี ขนาดกิจการต่ำกว่า 100 ที่นั่ง จำนวนพนักงานต่ำกว่า 10 คน
ทุนจดทะเบียนระหว่าง 1,000,001-5,000,000 บาท มียอดขายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 100,001-500,000 บาท
ลูกค้าส่วนใหญ่เดินทางมาเอง กิจการที่ไม่เคยมีการรวมกลุ่มทางธุรกิจ หากเคยมีการรวมกลุ่มจะเป็น
สมาชิกชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารเมืองพัทยา และสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา
ผู้ประกอบการส่วนใหญ่สนใจรวมกลุ่มเครือข่าย

ผู้ประกอบการร้านอาหารมีความรู้ความเข้าใจด้านเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวในด้านการ
ยอมรับและความร่วมมือภายนอกเครือข่ายวิสาหกิจมากที่สุด รองลงมาคือ เงื่อนไขด้านเวลาและ

สถานการณ์ในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจ การยอมรับและความร่วมมือภายในเครือข่ายวิสาหกิจ และระดับความสามารถและศักยภาพของกิจการในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจอยู่ในระดับมาก แต่ด้านความตระหนักในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้วยตัวแบบจำลองไดมอนต์ ผู้ประกอบการเห็นว่าปัจจัยที่ถือเป็นโอกาส/ จุดแข็งกับธุรกิจ คือ ปัจจัยการผลิต เงื่อนไขอุปสงค์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน บริบทการแข่งขันและการดำเนินกลยุทธ์ธุรกิจ และปัจจัยจากหน่วยงานภาครัฐ ส่วนเหตุการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ถือเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับด้านความรู้ความเข้าใจด้านเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว พบว่า กิจการที่มีจำนวนที่นั่ง 150-400 ที่นั่ง ยอดขายเฉลี่ยต่อเดือน 50,001-100,000 บาท มีกลุ่มลูกค้าทั้งบริษัท/ ห้างร้าน/ หน่วยงานราชการ และประเภทประชุมสัมมนา รวมทั้งกิจการที่เคยรวมกลุ่มเครือข่าย จะมีความรู้ความเข้าใจด้านเครือข่ายวิสาหกิจท่องเที่ยวสูงกว่าผู้ประกอบการที่ไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว

ในส่วนของ การทดสอบสมมติฐานด้านความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร พบว่า กิจการที่มียอดขายเฉลี่ยต่อเดือน 50,001-100,000 บาท เท่านั้นที่มีความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมมากกว่ากิจการอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการที่มีความสนใจในการรวมกลุ่มจะมีความรู้ความเข้าใจด้านเครือข่ายวิสาหกิจสูงกว่าผู้ประกอบการที่ไม่สนใจรวมกลุ่ม และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกได้ผลวิจัยว่าโอกาสที่ผู้ประกอบการสนใจในการรวมกลุ่มลดลงเมื่อมียอดขายต่ำกว่า 50,000 บาท แบบจำลองนี้สามารถทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 85.2 สำหรับผลการศึกษานี้ชี้ชัดว่าผู้ประกอบการร้านอาหารมีศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งพิจารณาจากมิติ 2 คือ ความรู้ความเข้าใจเครือข่ายวิสาหกิจด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง และมีความสามารถในการแข่งขันระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วสามารถพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจร่วมกันทั้งภายนอกและภายในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ ผลการวิเคราะห์นี้นำไปสู่แนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจจากความร่วมมือระหว่างภายในธุรกิจท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาเป็นตัวกลางในการเสนอแนะข้อมูลเชิงวิชาการ มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาเครือข่ายร่วมกันอย่างชัดเจน ผลลัพธ์ที่ได้คือ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโดยรวมและยังเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

49921931: MAJOR : SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES MANAGEMENT; M.M.
(SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES MANAGEMENT)

KEYWORDS: EMERGING / TOURISM / CLUSTER / DEVELOPMENT / SMEs /
RESTAURANT

KRITIYA SATPANIT: AN EMERGING OF TOURISM CLUSTER
DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM RESTAURANT (SMEs) IN PATTAYA CITY,
CHONBURI PROVINCE VUTTHICHAT SOONTHONSMAI, D.B.A., 315 P. 2009

This research was aimed to knowledge and understanding of tourism cluster and competitiveness according to factors related to business operators and interest in clustering. In addition, the research assessed the potential in clustering to determine approaches to develop tourism enterprises of small and medium restaurant enterprises (SMEs) in Pattaya, Chonburi. The research employed a combination of quantitative methods and qualitative methods. The sample group consisted of business operators or owner, stock holders, relatives or restaurant manager in Pattaya. Convenient sampling method was used to select the participants. The data was collected by using questionnaires from 86 participants. Then a snowball sampling was employed to select seven participants for in-depth interviews. The statistical analyses were descriptive and inferential statistics with a significant level of 0.05. The logistics regression analysis was used to analyze quantitative data use for investigate the content by using a model of competitiveness of business and analysis of business environment.

The results shows that most of the business operators were female aged between 31-40 years old. Most of them had high-school education. Most restaurants had main courses that are foreign foods. The owners were sole-owners operating more than 9 years. The majority of restaurants had 100 seats and not more than 10 employees. The registering capitals were mostly between 1,000,001 and 5,000,000 Baht. The sales per month ranked from 100,001-500,000 Baht. Most of customers were walk-ins. Most restaurants never clustered and if clustered, they clustered with restaurant business operators' clubs in Pattaya and Business and Tourism Association of Pattaya. Most of them were interested in clustering.

Restaurant business operators had knowledge and understanding mostly about the clustering of tourism enterprises in acceptance and cooperation outside the cluster. The second

most understood was about the time and situation conditions in grouping to be enterprise cluster. The level of competitiveness and potential of the enterprises in grouping to be the cluster was in a high level. However, the awareness in grouping to make a cluster of enterprises was at moderate level. The result from the analysis of competitiveness through the diamond model, the business operators thought that the factors that were considered the strength of the business are production, demand, relation and supportive industry, competition context and operating strategies, and factors from government units. The uncontrolled factors are the obstacles to the business.

The hypothesis testing on the knowledge and understanding of clustering tourism cluster found that business operators with 150-400 seats and income of 50001-100,000 บาท had customer's group that were companies/business organization/government units and meeting and seminar business including enterprise that used to cluster together had more knowledge and understanding than those who never clustered.

The hypothesis testing on the competitiveness of restaurant business shows that only the enterprises with sales of 50,001-100,000 had competitiveness in general more than any types of enterprises. In addition, business operators who were interested in clustering had more knowledge and understanding than those who were not interested. The analysis of correlations through logistics multiple regression analysis found that when income is lower than 50000 Baht, the opportunity that the business would have less opportunity in clustering together. The model could predict with 85.2 per cent accuracy. The study confirmed that restaurant business operators had potentials in competition considered from the second dimension. That is they had high level of knowledge on clustering and have moderate competitiveness which could be developed to combine with enterprise network both from outside and inside the tourism industry. The findings of the analysis led to the development of the enterprise cluster within tourism industry cooperated with government sector's work units and educational institutions to become the means in presenting academic information with the determination for operation steps of the clear cluster development procedure. The outcomes revealed the increase in business competitiveness as a whole, as well as the development of sustaining tourism.